

295

UCHWAŁA RADY PAŃSTWA

z dnia 8 grudnia 1972 r.

w sprawie regulaminu wzorcowego gminnej rady narodowej (rady narodowej miasta i gminy).

W związku z utworzeniem gmin oraz w celu udzielenia pomocy nowo tworzonej radom narodowym Rada Państwa uchwala, co następuje:

1. Ustala się wzorcowy regulamin gminnej rady narodowej (rady narodowej miasta i gminy), stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

2. Zaleca się wykorzystanie regulaminu w pracach rad narodowych, odpowiednio do miejscowych warunków.

3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1973 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *L. Stasiak*

Załącznik do uchwały Rady Państwa z dnia 8 grudnia 1972 r. (poz. 295).

REGULAMIN WZORCOWY

GMINNEJ RADY NARODOWEJ (RADY NARODOWEJ MIASTA I GMINY) W . . . . .

Rozdział I

Postanowienia ogólne.

§ 1. 1. Gminna rada narodowa, jako terenowy organ władzy państwowej i podstawowy organ samorządu społecznego na terenie gminy, wykonuje swoje zadania na sesjach, za pośrednictwem swoich komisji, przez działalność radnych w terenie oraz poprzez swój organ wykonawczy i zarządzający — naczelnika gminy.

2. Gminna rada narodowa i jej organy wykonują swoje zadania w ścisłym współdziałaniu z mieszkańcami gminy, zwłaszcza poprzez zebrania wiejskie, oraz we współpracy z miejscowymi organizacjami gospodarczymi i społeczno-politycznymi.

Rozdział II

Sesja rady narodowej.

§ 2. 1. Sesje zwyczajne odbywają się zgodnie z uchwalonym przez radę rocznym planem pracy. Roczny plan pracy powinien przewidywać co najmniej 4 sesje.

2. Sesje nie przewidziane w rocznym planie pracy rady są sesjami nadzwyczajnymi.

§ 3. 1. Na początku kadencji rada uchwala ramowy program swego działania na okres całej kadencji. Program powinien objąć wszystkie problemy rozwoju gminy.

2. Na ostatniej sesji w roku rada uchwala plan pracy rady na rok następny. Pierwszy plan pracy w danej kadencji — na okres do końca roku kalendarzowego — uchwala rada w miarę możliwości na pierwszej sesji po wyborach.

3. W planie pracy ustala się przybliżone terminy sesji oraz główne zagadnienia porządku obrad. Plan pracy powinien zapewnić wykonanie przez radę jej podstawowych zadań.

4. W planie mogą być również wymienione ważniejsze zadania prezydium, komisji, radnych oraz naczelnika gminy lub kierowników innych jednostek organizacyjnych, związane z przygotowaniem poszczególnych punktów porządku obrad.

§ 4. Sesję zwołuje prezydium rady. Miejsce obrad, dzień i godzinę jej otwarcia oraz projekt porządku obrad ustala prezydium po porozumieniu z naczelnikiem gminy.

§ 5. Prezydium zwołuje sesje nadzwyczajne z własnej inicjatywy albo na pisemne żądanie co najmniej 1/4 radnych, wskazujące proponowany przedmiot obrad. W tym wypadku otwarcie sesji powinno nastąpić w ciągu 10 dni od dnia zgłoszenia wniosku.

§ 6. Przewodniczący rady powiadamia radnych o zwołaniu sesji nie później niż na 7 dni przed wyznaczonym termi-

nem. W zawiadomieniu należy podać miejsce, dzień i godzinę otwarcia sesji oraz projekt porządku obrad. W celu umożliwienia radnym zasięgnięcia przed sesją opinii wyborców i przygotowania się do dyskusji należy im doręczyć również projekty uchwał wraz z uzasadnieniem lub odpowiednie informacje.

§ 7. 1. O zwołaniu sesji zawiadamia się prezydium powiatowej rady narodowej, gminne władze organizacji politycznych i społecznych, gminny komitet Frontu Jedności Narodu, jak również posłów na Sejm, radnych wojewódzkiej rady narodowej i powiatowej rady narodowej, zamieszkałych na terenie gminy, oraz sołtysów.

2. O zwołaniu sesji zawiadamia się także kierownictwo jednostek gospodarczych, instytucji i organizacji działających w gminie, jeśli projekt porządku obrad dotyczy spraw objętych ich działalnością.

3. Na sesję rady narodowej miasta i gminy zaprasza się przedstawicieli komitetów osiedlowych.

§ 8. 1. Obrady na sesji są jawne. Czas, miejsce i przedmiot obrad należy podać do publicznej wiadomości w drodze ogłoszeń, za pośrednictwem sołtysów, przez radiowęzeł lub w innych formach zapewniających dotarcie tej informacji do ogółu mieszkańców gminy.

2. W wypadkach uzasadnionych charakterem rozpatrywanej sprawy przewodniczący obrad z własnej inicjatywy, na wniosek radnych lub naczelnika gminy może zarządzić tajność obrad. Przewodniczący obrad obowiązany jest zarządzić tajność obrad, jeśli dobro Państwa tego wymaga. W tajnych obradach mogą uczestniczyć naczelnik gminy, przedstawiciele ogranów nadrzędnych, a także osoby zaproszone przez przewodniczącego obrad do obecności w tych obradach.

§ 9. 1. Sesję otwiera i przewodniczy obradom przewodniczący gminnej rady narodowej.

2. Pierwszą sesję po wyborach otwiera przewodniczący rady poprzedniej kadencji; przewodniczy on na sesji do chwili wyboru nowego przewodniczącego rady.

3. W razie nieobecności przewodniczącego rady obradom przewodniczy jego zastępca.

4. Zastępca przewodniczącego rady pomaga przewodniczącemu w kierowaniu obradami, a w szczególności w prowadzeniu listy mówców i obliczaniu głosów, oraz czuwa nad prawidłowym sporządzaniem protokołów sesji. W wypadku gdy zastępca przewodniczącego rady przewodniczy na posiedzeniu, funkcje te spełnia jeden z pozostałych członków prezydium.

§ 10. 1. Rada może obradować przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby radnych.

2. Otwierając sesję przewodniczący stwierdza, jaka liczba radnych uczestniczy w posiedzeniu. W wypadku stwierdzenia, że liczba obecnych wynosi mniej niż połowę ogólnej liczby członków rady, przewodniczący wyznacza najbliższy termin rozpoczęcia obrad, w którym można zapewnić dostateczną obecność radnych.

§ 11. 1. Na początku każdej sesji rada uchwała porządek obrad.

2. Interpelacje radnych rozpatruje się w jednym z pierwszych punktów porządku obrad. Odpowiedzi na interpelacje powinny być w miarę możliwości udzielane przed zakończeniem obrad.

3. Rada zgodnie z uchwalonym porządkiem obrad rozpatruje na sesji sprawy wniesione przez prezydium rady, jej komisje i radnych oraz przedstawione przez naczelnika gminy.

4. Prezydium rady może zwracać się do kierowników nie podporządkowanych radzie jednostek administracyjnych i gospodarczych, a także miejscowych władz organizacji spółdzielczych o przygotowanie odpowiednich propozycji i projektów rozwiązań w celu rozpatrzenia ich na sesji.

5. Kierownicy nie podporządkowanych radzie jednostek administracyjnych i gospodarczych, a także miejscowe władze organizacji spółdzielczych mogą za pośrednictwem prezydium rady występować o rozpatrzenie na sesji spraw dotyczących zakresu ich działalności. Wnioski o rozpatrzenie spraw przez radę mogą zgłaszać do prezydium rady również miejscowe władze organizacji politycznych i społecznych.

6. Sołtysi mogą występować do prezydium rady o umieszczenie w projekcie porządku obrad spraw wynikających z przebiegu i uchwał zebrań wiejskich.

7. W radach narodowych miasta i gminy przepis ust. 6 stosuje się również do przewodniczących komitetów osiedlowych.

§ 12. 1. Rozpatrzenie każdego problemu na sesji rozpoczyna się wprowadzeniem do dyskusji. Wprowadzenie to może być zastąpione wcześniejszym dostarczeniem radnym odpowiednich informacji i projektu uchwały.

2. W sprawach przedstawianych przez naczelnika gminy wystąpienie to z reguły powinno być uzupełnione przedłożeniem radzie opinii (koreferatu) właściwej komisji. To samo dotyczy informacji kierowników jednostek organizacyjnych nie podporządkowanych radzie narodowej.

3. Przewodniczący obrad udziela głosu według kolejności zgłoszeń.

4. Naczelnikowi gminy oraz przedstawicielom organów nadrzędnych, a w uzasadnionych wypadkach również innym uczestnikom dyskusji, przewodniczący obrad może udzielić głosu poza kolejnością.

5. Rada może w uzasadnionych wypadkach określić czas przemówień oraz liczbę mówców, a w razie dostatecznego wyjaśnienia sprawy w dotychczasowej dyskusji — uchwalić zamknięcie dyskusji.

§ 13. Przewodniczący obrad może zwrócić uwagę mówcy w wypadku, gdy ten odbiega od tematu lub swym zachowaniem zakłóca porządek obrad, a w razie bezskuteczności uwagi — może odebrać mu głos.

§ 14. 1. Sprawa rozpatrywana na sesji kończy się z reguły podjęciem uchwały. Rozstrzygnięcia w sprawach organizacyjnych mniejszej wagi zostają tylko odnotowane w protokole obrad.

2. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów z wyjątkiem wypadków, gdy przepisy prawa lub postanowienia regulaminu wymagają innej większości.

3. Głosuje się jawnie przez podniesienie ręki. Głosowanie tajne (kartkami) stosuje się w wypadkach przewidzianych w przepisach prawa oraz gdy rada tak postanowi.

4. W głosowaniu biorą udział tylko radni gminnej rady narodowej.

§ 15. 1. Projekty uchwał rady przygotowuje prezydium rady lub naczelnik gminy.

2. Prezydium rady może zlecić opracowanie projektu uchwały właściwej komisji rady.

3. Projekty uchwał przygotowane przez naczelnika gminy wymagają opinii właściwej komisji rady.

§ 16. 1. Rada rozpatruje na sesjach sprawozdania z wykonania swych uchwał oraz bieżące informacje o stanie ich realizacji.

2. Rada rozpatruje informacje i sprawozdania naczelnika gminy i kierowników jednostek nie podporządkowanych radzie po wysłuchaniu opinii właściwej komisji.

§ 17. 1. Przewodniczącego rady oraz jego zastępcę wybiera bezwzględną większością głosów (ponad 50% obecnych radnych) w tajnym głosowaniu ze swego grona gminna rada narodowa na pierwszej sesji po wyborach.

2. Na pierwszej po wyborach sesji rada wybiera również przewodniczących oraz członków stałych komisji. Przewodniczący komisji są członkami prezydium.

3. Kandydatury na stanowiska wymienione w ust. 1 i 2 zgłaszają zespoły radnych grupujące członków partii i stronnictw politycznych. Prawo zgłaszania kandydatur przysługuje także poszczególnym radnym.

4. Przewodniczący rady i jego zastępca wybierani są na okres kadencji rady; pełnią oni swoje funkcje do czasu dokonania wyboru na te stanowiska przez radę narodową następczej kadencji.

5. Rada może w każdym czasie odwołać prezydium lub poszczególnych jego członków i dokonać nowego wyboru. Przewodniczącego rady i jego zastępcę odwołuje się w głosowaniu tajnym.

§ 18. 1. Rada wyraża w głosowaniu opinię w sprawie wniosku prezydium powiatowej rady narodowej dotyczącego kandydatury na stanowisko naczelnika gminy. Uchwała zapada zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym, jeśli rada nie ustali innego sposobu głosowania.

2. Wniosek przedkładany radnym powinien zawierać charakterystykę kandydata.

3. Prezydium rady przekazuje opinię rady do prezydium powiatowej rady niezwłocznie po jej uchwaleniu.

4. Przewodniczący rady przedstawia radzie naczelnika gminy na najbliższej sesji po jego nominacji.

§ 19. 1. Rada narodowa może na wniosek swego prezydium wystąpić o odwołanie naczelnika gminy. Uchwała zapada zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym, jeśli rada nie ustali innego sposobu głosowania.

2. Uchwała o wystąpieniu o odwołanie naczelnika gminy powinna przytaczać konkretne fakty uzasadniające takie wystąpienie.

3. Prezydium rady przekazuje niezwłocznie uchwałę do prezydium powiatowej rady narodowej.

§ 20. 1. Projekty planów społeczno-gospodarczego rozwoju gminy oraz plany finansowania zadań i projekty budżetów opracowuje i przedkłada radzie naczelnik gminy.

2. Projekty powinny być przedstawione w terminach umożliwiających komisjom i radnym wnikliwe ich rozpatrzenie oraz zasięgnięcie opinii wyborców na zebraniach wiejskich.

3. Projekty rozpatruje komisja właściwa do spraw planu i budżetu zasięgając w odniesieniu do poszczególnych problemów lub części planu i budżetu opinii innych stałych komisji rady.

4. Rada rozpatruje i uchwała projekty na podstawie referatu naczelnika gminy i opinii przedstawionej przez właściwą komisję rady.

§ 21. Prezydium rady może poddać pod dyskusję publiczną projekty uchwał o zasadniczym znaczeniu dla mieszkańców gminy.

§ 22. 1. Naczelnik gminy wyznacza pracownika do sporządzania protokołu sesji rady narodowej.

2. Protokół powinien zawierać: stwierdzenie prawomocności obrad (quorum), nazwiska nieobecnych radnych (usprawiedliwionych i nie usprawiedliwionych), nazwiska osób delegowanych na sesję z urzędu, stwierdzenie przyjęcia protokołu z poprzedniego posiedzenia, przyjęty porządek obrad, oznaczenie czasu trwania sesji oraz omówienie przebiegu obrad, a zwłaszcza streszczenie poszczególnych wypowiedzi, wyniki głosowań oraz tekst zgłoszonych wniosków i podjętych postanowień.

3. Do protokołu załącza się podjęte na sesji uchwały podpisane przez przewodniczącego rady i jego zastępcę. W razie nieobecności jednej z tych osób, drugi podpis składa jeden z pozostałych członków prezydium rady wyznaczony przez przewodniczącego obrad.

4. Protokół podpisują przewodniczący obrad oraz protokolant.

5. Odpis protokołu wraz z załącznikami przesyła się do prezydium powiatowej rady narodowej najpóźniej w ciągu tygodnia od dnia sesji. Uchwały zawierające przepisy prawne przesyła się bezzwłocznie.

Rozdział III

Prezydium rady narodowej.

§ 23. 1. Prezydium rady narodowej jest organem rady powołanym do reprezentowania rady na zewnątrz i organizowania jej pracy.

2. W szczególności prezydium rady ustala projekty planów pracy rady, przygotowuje i zwołuje sesje, organizuje działalność komisji w zakresie wykonywania kontroli społecznej i koordynuje ich prace, udziela radnym pomocy w wykonywaniu mandatu oraz czuwa nad zabezpieczeniem praw radnych i członków komisji.

3. Prezydium rady czuwa nad realizacją uchwał zebrań wiejskich oraz zatwierdza na wniosek naczelnika gminy wybór sołtysa nie będącego radnym.

4. W skład prezydium wchodzi: przewodniczący rady, jego zastępca oraz przewodniczący stałych komisji rady.

5. Prezydium działa kolegialnie, może jednak powierzyć przewodniczącemu rady, podejmowanie określonych czynności w imieniu prezydium.

§ 24. Dla zorganizowania pracy rady na sesji prezydium rady w szczególności:

- a) opracowuje — w porozumieniu ze stałymi komisjami rady i po wysłuchaniu opinii naczelnika gminy — projekt rocznego planu pracy rady;
- b) ustala listę osób, które powinny zostać ściśle zaproszone do udziału w sesji z uwagi na charakter spraw umieszczonych w jej porządku obrad;
- c) określa sposób przygotowania materiałów na sesję wyznaczając osoby odpowiedzialne za ich opracowanie, jak również wytyczając związane z przygotowaniem sesji zadania komisjom rady, radnym oraz naczelnikowi gminy; w miarę potrzeby dokonuje ustaleń dotyczących sposobu przeprowadzenia sesji, a zwłaszcza czasu jej trwania oraz toku dyskusji;
- d) rozpatruje wstępnie projekty uchwał rady w sprawach organizacji pracy rady i jej komisji oraz działalności społeczno-organizacyjnej rady i jej organów;
- e) czuwa nad wykonaniem uchwał rady organizując kontrolę społeczną ich realizacji;

f) pobudza współdziałanie komisji i radnych z miejscowymi organizacjami społecznymi, samorządowymi i gospodarczymi, zarówno w celu zebrania ich opinii co do spraw, które mają być rozpatrzone na sesji, jak też dla zapewnienia ich uczestnictwa w praktycznym wykonywaniu podjętych na sesji uchwał.

§ 25. Dla koordynowania prac komisji oraz organizowania ich działalności w zakresie wykonywania kontroli społecznej prezydium rady w szczególności:

- a) rozpatruje roczne plany pracy komisji zapewniając ich zharmonizowanie wzajemne oraz z rocznym planem pracy rady;
- b) rozpatruje informacje o działalności komisji i wskazuje na celowość podjęcia określonych zadań;
- c) udziela komisjom pomocy w rozpatrywaniu spraw należących do zakresu działania rady narodowej;
- d) czuwa nad rozpatrywaniem i realizacją wniosków komisji.

§ 26. Dla udzielenia radnym pomocy w wykonywaniu mandatu oraz zabezpieczenia praw radnych i członków komisji prezydium rady w szczególności:

- a) współdziała z miejscowymi komitetami Frontu Jedności Narodu i naczelnikiem gminy w organizowaniu spotkań radnych z wyborcami w odpowiednich okręgach wyborczych, a zwłaszcza zapewnia radnym informacje o dotychczasowej i zamierzonej działalności rady w celu uwzględnienia tych informacji w sprawozdaniach składanych wyborcom;
- b) ułatwia radnym działalność środowiskową oraz utrzymywanie łączności z miejscowymi organizacjami społecznymi, samorządowymi i gospodarczymi;
- c) zapewnia radnym ochronę przed niesłusznymi konsekwencjami w związku z ich działalnością zgodną ze złożonymi ślubowaniami;
- d) troszczy się o należyte ustosunkowanie się przez jednostki gospodarcze, administracyjne i socjalno-kulturalne działające na terenie gminy do wniosków i propozycji radnych;
- e) rozpatruje sprawy związane z wykonywaniem przez radnych ich obowiązków, a zwłaszcza sprawy uczestnictwa w sesjach i w pracach komisji, i zwraca się do radnych o wyjaśnienie nie usprawiedliwionej nieobecności na sesji, wskazując na obowiązki wynikające z piastowania mandatu radnego;
- f) udziela lub odmawia zgody na wypowiedzenie radnemu stosunku pracy przez zakład, który go zatrudnia, oraz przyjmuje do wiadomości zawiadomienie o rozwiązaniu z radnym stosunku pracy bez wypowiedzenia; w obu wypadkach prezydium zajmuje stanowisko po wysłuchaniu wyjaśnień radnego, a o zajętych stanowisku prezydium informuje radę na najbliższej sesji;
- g) występuje do rady z wnioskiem o stwierdzenie wygaśnięcia mandatu radnego, który zmarł, zrzekł się mandatu bądź utracił prawo wybieralności;
- h) występuje do rady z wnioskiem o pozbawienie mandatu radnego, który został prawomocnym wyrokiem sądu skazany za przestępstwo popełnione z chęci zysku lub z innych niskich pobudek;
- i) występuje do rady — po wysłuchaniu wyjaśnień zainteresowanego — z wnioskiem o pozbawienie mandatu radnego, który sprzeniewierzył się złożonemu ślubowaniu lub postępowaniem swoim jaskrawo narusza godność radnego;

j) rozstrzyga, czy wystąpić do rady o pozbawienie mandatu radnego, który uchyla się od prac w radzie w ciągu co najmniej sześciu miesięcy.

§ 27. 1. Posiedzenia prezydium zwołuje przewodniczący rady w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz w miesiącu.

2. Na posiedzeniu prezydium przewodniczy przewodniczący rady lub jego zastępca. Na początku posiedzenia przedstawia projekt porządku obrad do zatwierdzenia.

3. Do udziału w posiedzeniach prezydium może być zaproszony naczelnik gminy z głosem opiniodawczo-doradczym.

4. Z posiedzeń prezydium sporządza się protokół, do którego wpisuje się podjęte przez prezydium postanowienia. Za prowadzenie protokołu odpowiedzialny jest pracownik biura, wyznaczony przez naczelnika gminy. Protokół podpisują przewodniczący rady oraz pracownik, który protokół sporządził.

Rozdział IV

Komisje.

§ 28. 1. Gminna rada narodowa powołuje następujące komisje stałe:

- komisję planu, budżetu i finansów oraz spraw komunalnych i zaopatrzenia,
- komisję rolnictwa,
- komisję oświaty, kultury i spraw socjalnych,
- komisję ładu i porządku publicznego.

2. Rada narodowa miasta i gminy powołuje ponadto komisję stałą dla gospodarki terenowej i ochrony środowiska.

3. Rada narodowa może powołać inne komisje stałe odpowiednio do miejscowych potrzeb.

4. Dla przeprowadzenia określonych zadań, konsultacji lub kontroli, przygotowania opracowań lub opinii albo dla podjęcia innych spraw o charakterze doraźnym rada może powołać komisje niestałe.

5. Funkcje przewidziane w przepisach prawnych dla komisji mandatowej spełnia w gminie (mieście i gminie) prezydium rady.

§ 29. 1. Komisja stała składa się z przewodniczącego komisji i jego zastępcy oraz co najmniej siedmiu członków komisji. W skład komisji mogą wchodzić osoby spoza rady w liczbie nie przekraczającej połowy składu komisji.

2. Zastępcę przewodniczącego komisja wybiera ze swego grona.

3. Bieżące czynności organizacyjne oraz obsługę techniczną każdej komisji zapewnia jej sekretarz, wyznaczony spośród pracowników urzędu przez naczelnika gminy.

§ 30. 1. Do zakresu działania komisji planu, budżetu i finansów oraz spraw komunalnych i zaopatrzenia należą w szczególności sprawy:

- planów społeczno-gospodarczego rozwoju gminy,
- planów finansowania zadań objętych wieloletnimi planami społeczno-gospodarczymi i rozwoju gminy,
- budżetu, podatków i opłat,
- funduszu gminnego i czynów społecznych,
- ogólnych i szczegółowych planów zagospodarowania przestrzennego wsi i zespołów wiejskich jednostek osadniczych oraz wyznaczania terenów budowlanych na obszarach wsi,

- gospodarki komunalnej, dróg, komunikacji i środków łączności,
- zarządu mieniem gminnym,
- zatrudnienia, zaopatrzenia ludności, gastronomii, usług i rzemiosła.

2. W skład komisji wchodzi . . . . osób.

§ 31. 1. Do zakresu działania komisji rolnictwa należą w szczególności sprawy:

- produkcji rolnej i hodowlanej,
- skupu i kontraktacji,
- zaopatrzenia i usług oraz kredytów dla potrzeb rolnictwa,
- budownictwa wiejskiego,
- postępu agrotechnicznego i zootechnicznego,
- rozwijania zespołowych form gospodarowania na wsi,
- gospodarki wodnej i melioracji,
- leśnictwa, zadrzewień i gospodarki łowieckiej,
- wykorzystania miejscowych zasobów surowcowych,
- szkód górniczych,
- ochrony przyrody.

2. W skład komisji wchodzi . . . . . osób.

§ 32. 1. Do zakresu działania komisji oświaty, kultury i spraw socjalnych należą w szczególności sprawy:

- szkolnictwa,
- wychowania młodzieży,
- upowszechniania oświaty rolniczej,
- czytelnictwa i bibliotek,
- upowszechniania radia i telewizji,
- sztuki ludowej,
- zdrowia i warunków sanitarnych,
- urzędzeń socjalnych,
- rent i opieki społecznej,
- kultury fizycznej i sportu,
- turystyki, rozwoju i funkcjonowania urzędzeń rekreacyjnych.

2. W skład komisji wchodzi . . . . . osób.

§ 33. 1. Do zakresu działania komisji ładu i porządku publicznego należą w szczególności sprawy:

- przestrzegania zasad współżycia społecznego,
- ochrony mienia społecznego,
- higieny i bezpieczeństwa pracy,
- ochrony przeciwpożarowej,
- zabezpieczenia przeciwpowodziowego,
- walki z pijaństwem.

2. W skład komisji wchodzi . . . . . osób.

§ 34. 1. Do zakresu działania komisji gospodarki terenowej i ochrony środowiska należą w szczególności sprawy:

- budownictwa mieszkaniowego,
- gospodarki mieszkaniowej,
- zaopatrzenia w wodę,
- urzędzeń wodociągowych i kanalizacyjnych,
- zagospodarowania placów i ulic,
- utrzymania czystości,
- utrzymania zieleni,
- ochrony przyrody, przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza i wód.

2. Przy wykonywaniu swych zadań komisja współdziała z komitetami osiedlowymi.

3. W związku z powołaniem komisji gospodarki terenowej i ochrony środowiska zmienia się nazwę komisji „planu, budżetu i finansów oraz spraw komunalnych i zaopatrzenia” na komisję „planu, budżetu i finansów oraz zaopatrzenia”, a jednocześnie wyłącza się z zakresu jej działania sprawy gospodarki komunalnej i zarządu mieniem gminnym, a z zakresu działalności komisji rolnictwa — sprawy ochrony przyrody.

4. W skład komisji wchodzi . . . . . osób.

§ 35. W dziedzinach należących do ich zakresu działania komisje:

- 1) rozpatrują i opiniują projekty planów społeczno-gospodarczego rozwoju, planów finansowania zadań oraz projekty budżetów,
- 2) opiniują przekazane im projekty innych uchwał rady narodowej,
- 3) inicjują lub opracowują na zlecenie prezydium rady projekty uchwał rady,
- 4) wysłuchują informacji naczelnika gminy oraz kierowników jednostek administracyjnych, gospodarczych i socjalno-kulturalnych działających na terenie gminy,
- 5) przeprowadzają kontrolę społeczną działalności urzędu gminy oraz innych instytucji, zakładów i jednostek działających w gminie,
- 6) występują do naczelnika gminy z wnioskami wynikającymi z przeprowadzonych kontroli.

§ 36. 1. Do zadań komisji — zgodnie z ustawą o radach narodowych — należą:

- a) czuwanie nad prawidłowym wykonywaniem uchwał gminnej rady narodowej oraz organów nadrzędnych,
- b) utrzymywanie stałej łączności z mieszkańcami gminy i organizacjami społecznymi działającymi na terenie gminy, przyciąganie ich do współpracy z gminną radą narodową w wykonywaniu jej zadań, pobudzanie i wykorzystywanie społecznej inicjatywy, szczególnie dla realizacji zadań podejmowanych w ramach czynów społecznych,
- c) kształtowanie socjalistycznych zasad współżycia mieszkańców gminy oraz oddziaływanie w tym kierunku na rozwój stosunków międzyludzkich również w zakładach pracy znajdujących się na terenie gminy,
- d) kontrola nad przestrzeganiem dyscypliny społecznej, porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- e) czuwanie nad wykonywaniem przez mieszkańców gminy obowiązków wobec Państwa,
- f) sprawowanie kontroli społecznej nad jednostkami państwowymi i spółdzielczymi oraz organizacjami społecznymi,
- g) występowanie z inicjatywą i wnioskami w stosunku do gminnej rady narodowej i jej organów oraz opiniowanie projektów uchwał przedkładanych radzie przez naczelnika gminy.

2. Upoważnia się komisje do omawiania i rozpatrywania na swych posiedzeniach następujących spraw należących do zakresu działania rady:

- a) informacji właściwych jednostek administracyjnych i gospodarczych o stanie realizacji planów rozwoju gospodarczego i budżetu oraz innych uchwał rady,
- b) sprawy zaspokajania potrzeb ludności,
- c) stanu realizacji postulatów wyborców oraz załatwiania skarg i wniosków obywateli.

3. Komisje mogą rozpatrywać również wnioski skierowane do rady przez zebrania wiejskie oraz władze organizacji społecznych działających w gminie.

4. W wyniku rozpatrzenia sprawy komisja kieruje za pośrednictwem prezydium wnioski do naczelnika gminy lub występuje do rady o podjęcie uchwały.

§ 37. 1. Na wniosek naczelnika gminy komisja wypowiada się w sprawach mających istotny wpływ na rozwój gminy i zaspokajanie potrzeb jej mieszkańców.

2. W szczególności w zakresie zainteresowań komisji powinny się znaleźć następujące sprawy:

- a) konkretyzacji zadań rocznego społeczno-gospodarczego planu rozwoju i budżetu gminy,
- b) przenoszenia kredytów w budżecie,
- c) planowania i finansowania remontów zakładów i placówek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, oświaty, kultury oraz innych obiektów podporządkowanych gminnej radzie narodowej,
- d) organizowania i finansowania czynów społecznych,
- e) koordynowania inwestycji na terenie gminy,
- f) kierunków rozwoju produkcji rolnej w gminie,
- g) kształtowania sieci placówek handlowych, gastronomicznych i usługowych,
- h) ustalania rozdzielników sprzętu, towarów i materiałów deficytowych.

§ 38. 1. Wykonując swoje zadania komisje współdziałają ściśle z organizacjami społecznymi i gospodarczymi działającymi na terenie gminy, pobudzają i wykorzystują ich inicjatywę oraz wiążą ich działalność z zadaniami rady narodowej.

2. W miarę potrzeby komisje organizują wspólne kontrole z organizacjami społecznymi, wspólnie omawiają wyniki tych kontroli i wspólnie ustalają środki działania.

§ 39. 1. Komisje wykonują swoje zadania na posiedzeniach i poprzez działalność kontrolną w terenie.

2. Dla poszczególnych spraw komisje mogą tworzyć podkomisje i zespoły robocze.

§ 40. 1. Posiedzenia komisji zwołuje jej przewodniczący.

2. Wnioski uchwała komisja zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy swoich członków.

§ 41. 1. Komisje mogą, w zależności od przedmiotu obrad, zapraszać na posiedzenia naczelnika gminy oraz kierowników innych jednostek administracyjnych, gospodarczych i socjalno-kulturalnych.

2. Naczelnik gminy:

- a) czuwa nad udostępnianiem komisji przez kierowników właściwych jednostek organizacyjnych informacji i ma-

teriałów niezbędnych do prawidłowego wykonania przez komisje ich zadań kontrolnych,

- b) zawiadamia komisje o sposobie załatwienia ich wniosków najpóźniej w ciągu miesiąca.

3. Sekretarz biura udziela komisjom bieżącej pomocy w ich pracach. Biuro urzędu gminy zapewnia obsługę kancelaryjno-techniczną posiedzeń.

Rozdział V

Radni.

§ 42. 1. Radny ma prawo i obowiązek czynnie uczestniczyć w sesjach oraz w działalności organów rady, do których został wybrany.

2. Uczestnicząc w sesjach rady, radny ma prawo zgłaszać w szczególności projekty uchwał, interpelacje, wnioski, opinie i poprawki do projektów uchwał oraz przedstawiać radzie stanowisko wyborców.

§ 43. 1. Radny może na sesji bądź w okresie między sesjami składać interpelacje do naczelnika gminy. Interpelacja może dotyczyć zarówno działalności urzędu gminy, jak i innych jednostek administracyjnych, gospodarczych i socjalno-kulturalnych działających na terenie gminy.

2. Interpelacja może być zgłoszona pisemnie lub ustnie do protokołu sesji rady. W interpelacji powinna być przedstawiona sprawa i wynikające w związku z nią zapytanie.

3. O otrzymaniu interpelacji w okresie między sesjami naczelnik gminy powiadamia przewodniczącego rady.

4. Odpowiedź na interpelację powinna być udzielona nie później niż w ciągu dwóch tygodni od daty jej złożenia.

§ 44. 1. Radny utrzymuje stałą więź z wyborcami, współdziała z właściwym wiejskim komitetem Frontu Jedności Narodu, z miejscowymi organizacjami społeczno-politycznymi i gospodarczymi oraz z sołtysem właściwym dla okręgu wyborczego radnego.

2. Radny uczestniczy w zebraniach wiejskich składając co najmniej dwa razy w roku sprawozdania ze swej działalności, a także z działalności rady oraz komisji, której jest członkiem.

3. Wnioski wynikające z zebrań wiejskich oraz innych kontaktów z wyborcami radny kieruje do prezydium rady lub zgłasza je na sesji.

§ 45. Radni należący do partii i stronnictw politycznych mogą tworzyć zespoły radnych. Pracą zespołów kierują gminne władze partii i stronnictw politycznych.